

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ,
АСПІРАНТІВ, СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ

(Суми, 23-24 квітня 2015 року)

СОЦІАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН ВЛАДИ

Істратов Владислав, *студ. групи ІН-31*

Історія політичної думки засвідчує одвічне прагнення людства знайти відповіді на питання, які найбільше впливали на розвиток суспільства. Серед таких питань тема влади, і політичної влади зокрема, має ключове значення. Влада завжди була і залишається заповітною мрією різних політичних сил та їхніх лідерів. Уся історія людства пов'язана з боротьбою за владу, з домаганням влади, з прагненням впливати на владу.

З найдавніших часів в історії людства влада розглядалася як соціальна роль (шаман, лідер, вождь, герой), як соціально-психологічний ресурс для керування людьми (певні якості та властивості особистості) і як механізми управління і підпорядкування одних людей іншим (перевага, зараження, навіювання, авторитет, страх). Стародавніми греками влада розглядалася як спокуса: «Немає людської душі, яка вистоїть перед спокусою влади» (Платон).

Влада - явище соціальне. Соціальна влада як феномен присутня (хоча й у прихованій формі) скрізь, де є усталені об'єднання людей: у сім'ї, виробничих колективах, державі, тобто там, де є реальні можливості і спроможність впливати на поведінку людей за допомогою яких-небудь засобів. Суспільство без влади - це хаос, дезорганізація, саморуйнування соціальних зв'язків.

У найширшому значенні влада - завжди вольові відносини: індивіда до самого себе (влада над собою), між індивідами, групами, класами в суспільстві, між громадянином і державою, між посадовою особою і підлеглим, між державами. Реалізується вона у сфері особистої та суспільної діяльності - політичної, економічної, правової.

Влада - завжди двостороння взаємодія суб'єкта і об'єкта. Влада ніколи не є відносинами лише однієї особи (або органа), якщо не мати на увазі владу людини над собою (але це вже психологічний, а не соціальний феномен). Влада означає відносини залежності між людьми: з одного боку, нав'язування волі когось іншого, з іншого - підкорення їй. Інакше - це владовідносини між суб'єктом і об'єктом.

Функціонування влади — одне з найважливіших завдань будь-якого суспільства, умова його життєдіяльності. У розвитку людства владні відносини пройшли шлях від влади ритуалів, звичаїв і

традицій первісного суспільства до влади законів, моральних норм і принципів сучасного суспільного життя, а уявлення про владу трансформувалися від спрощеного розуміння її як прояву волі людини, наділеної певними повноваженнями, до сучасних складних концепцій і теорій влади.

Існують різні думки про владу як соціальний феномен. Одні розглядають її як примусову силу, нав'язану ззовні, як підпорядкування чужій волі. Інші оцінюють її як творчу силу, як здатність до управління з метою збереження існуючого порядку. Треті пропонують розглядати владу як не одномірне, внутрішньо суперечливе соціальне явище, в якому взаємодіють два начала - творче і насильницьке. Зокрема, ще Т. Парсонс запропонував розглядати владу як феномен, що спирається як на насильство, так і на угоду.

Мотиви підпорядкування вельми різноманітні. Вони можуть бути засновані на зацікавленості у досягненні поставленої мети, на переконаності в необхідності виконання розпоряджень, на авторитеті пануючого і, нарешті, просто на почутті страху перед небажаними наслідками у разі непокори. Самі мотиви мають велике значення для ефективності влади та її довговічності.

Політична влада як один з найважливіших проявів влади характеризується реальною здатністю класу, групи, індивіда, які відображають їх інтереси, проводити свою волю за допомогою політики і правових норм.

Специфіка політичної влади пов'язана зі здатністю індивідів, груп і їх організацій реалізувати свої інтереси і волю за допомогою засобів політико-державного управління і контролю. Політична влада поділяється на державну і суспільну (громадську), носіями якої є партії, суспільні рухи, ЗМІ.

До інших проявів специфіки політичної влади можна віднести такі:

- 1) на відміну від міжособистісної, політична влада присутня у відносинах між великими соціальними групами, державами, співтовариствами, суспільними організаціями;
- 2) політична влада передбачає необхідність проведення організаційних процедур для вираження спільних інтересів у політичній сфері, інституційну оформленість (вираження політичного інтересу через партію, державу та інші інститути);
- 3) поєднання відкритих і тіньових центрів влади, що діють приховано, поза сферою суспільного контролю;
- 4) ієрархічність відносин влади;

- 5) можливість делегування (передачі) частини владних повноважень від одного суб'єкта іншому, який бере на себе відповідальність за їх виконання;
- 6) ідеологічність.

Наук. кер. – Панченко Ю. В.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ПРІОРИТЕТИ ТА НАПРЯМКИ

Лютий Владислав, *студ. гр. ІН-31*

Стратегічні цілі та пріоритети національного розвитку передбачають розбудову демократичного суспільства, однією з підвалин якого є місцеве самоврядування. Починаючи з 1990 року, в Україні проходить складний і багатоплановий процес відродження інституту місцевого самоврядування, зміцнення правових, організаційних і фінансових засад його функціонування.

Досвід розвинених країн світу свідчить, про те що неможливо забезпечити сталий розвиток регіонів без самодостатнього місцевого самоврядування. Забезпечення бюджетної автономії та фінансової самостійності місцевих бюджетів є одним із фундаментальних принципів системи державного управління в світі.

Центральні органи влади в розвинених країнах світу проводять політику, спрямовану на максимальну передачу функцій локальним урядам, залишаючи за собою реалізацію загальнонаціональних завдань, зокрема національну оборону, макроекономічну політику, грошово-кредитну сферу, судову систему, управління транспортними комунікаціями державного значення.

На сьогоднішній день функціонування місцевого самоврядування в Україні характеризується низкою проблем, серед яких необхідно виділити наступні: значна концентрація фінансових ресурсів у державному бюджеті, що нівелює роль місцевих бюджетів у вирішенні проблем населення; суб'єктивний перерозподіл коштів між регіонами; повна залежність територій від центру; фінансово слабкі територіальні громади; корупційна складова при вирішенні питань місцевого значення.

Вирішення окреслених проблем можливе через проведення децентралізації місцевого самоврядування, під якою, на нашу думку, слід розуміти передачу повноважень та відповідних їх обсягам